

Тарабріна А.-М.О.
*Магістр2 курс спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Досліджено теоретичні особливості використання природно-ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки. Обґрунтовано, що збереження природно-ресурсного потенціалу територій повинно ґрунтуватися на комплексі взаємоузгоджених підходів, направлених на збереження і підвищення його якісних компонентів.

***Ключові слова:** природно-ресурсний потенціал, аграрний сектор, раціональне використання, розвиток економіки.*

Природно-ресурсний потенціал є одним з визначальних чинників розвитку економіки і соціальної сфери країни, актуалізує процес його економічного аналізу, з огляду на їх якість і кількість. Такий аналіз є основою побудови механізму ефективного природокористування, націленого на вдосконалення методів стимулювання ресурсозбереження, використання системи платежів за забруднення навколишнього середовища та інші інструменти, що сприяють зрівноваженому розвитку. Раціональне використання природно-ресурсного потенціалу в свою чергу може стати рушійною силою досягнення більш високих стратегічних цілей і появи нових технологій, пов'язаних з ефективним використанням природних ресурсів [1].

Природно-ресурсний потенціал слід розглядати насамперед з позицій можливості досягнення максимальної ефективності суспільного виробництва шляхом оптимізації технологічного, організаційно-економічного та екологічного впливу на природні ресурси в процесі виробництва. Вибір найбільш ефективного поєднання виробництва з природними ресурсами та умовами їх використання безпосередньо здійснює вплив на рентабельність діяльності сільськогосподарських підприємств [2].

Аналіз природно-ресурсного потенціалу ґрунтується на поєднанні еколого-економічних інтересів суспільства і техніко-економічних можливостей сільськогосподарських підприємств певного регіону. Тому економічний аналіз природно-ресурсного представляє собою визначення вартості природних ресурсів при заданих режимах природокористування та обмеженнях (технологічних, економічних, соціальних, екологічних, стратегічних) господарської діяльності. При побудові методологічного підходу до економічного аналізу природно-ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств слід враховувати, що він характеризується складною структурою: компонентної, функціональної, територіальної та організаційної. Однією з головних особливостей природно-ресурсного потенціалу як системи є те, що він представляє собою природний комплекс, якому притаманні тісні взаємозв'язки та ієрархічна підпорядкованість усіх його складових [1].

Виявлено, що за умови підвищення впливу глобалізаційних процесів на природно-ресурсну основу територій, виникає потреба у виявленні не тільки економічних, а і екологічних пріоритетів у розвитку. Формування зрівноваженого розвитку залежить від екологічних процесів, які пов'язані із діяльністю, яка направлена на відновлення природних ресурсів за видами. Складові і особливості природно-ресурсної основи окремих регіонів країни слід розглядати у взаємозв'язку усіх його компонентів і дієвості природоохоронних дій. Тільки за таких умов можна забезпечити збереження навколишнього середовища, забезпечити продовольчу безпеку країни і окремих її регіонів, активізувати розвиток біоенергетики і забезпечити зрівноважений розвиток галузей національної економіки. Необхідність розробки пріоритетних напрямів з раціонального природокористування, обґрунтування системного підходу до соціально-економічного розвитку регіонів країни, вдосконалення процесу регулювання на усіх рівнях управління, формування передумов до збереження природно-ресурсної основи, запровадження інноваційних технологій з метою екологізації виробництва, підтверджуються загостренням екологічної ситуації на більшості територій країни [3].

Саме тому процес залучення природних ресурсів у господарський (виробничий) процес опосередковується цілим комплексом заходів і формуванням відповідної техніко-технологічної бази й інфраструктури природного користування, що призвело до формування важливої складової економіки країни, якою є природно-ресурсна основа. Складність її функціонування, а тим більше трансформації, пов'язана з поєднанням виробничо-технічних, природних і соціально-економічних факторів, взаємодія яких не завжди супроводжується системною впорядкованістю і функціональною взаємопов'язаністю. Особливою рисою природно-ресурсної основи є те, що вона пов'язує як природні продуктивні сили, так і суспільні продуктивні сили, тобто як базисні, так і надбудовчі складові соціально-економічного розвитку [2].

Складові формування природно-ресурсного забезпечення включають усі групи факторів впливу від історичних до фінансових, що відображає їхній взаємозв'язок і взаємозалежність у просторі та часі. Саме тому при проведенні аналітичної оцінки і виявленні потенційних можливостей еколого-орієнтованого розвитку галузі необхідно враховувати усі особливості регіональних екосистем. Формування умов щодо розвитку регіону залежить від природно-кліматичних умов окремих територій, географічного положення, природно-кліматичних факторів, галузевих і структурних особливостей, інтенсивності використання ресурсів за видами. Особливості формування і використання природно-ресурсного потенціалу є системним зв'язком виробничих процесів, а саме поєднання матеріальних, природних (біологічних) елементів, які формують відповідні результати діяльності і екологічні переваги. Саме складові потенціалу у їх взаємозв'язку дозволяють виявити напрями розвитку на еколого-орієнтованій основі [1].

Виявлено, що формування природно-ресурсного потенціалу залежить від сукупності природних (біологічних) умов створених природою на окремій території історично та включає вплив асиміляційного потенціалу, тобто здатність природних ресурсів до самовідновлення, у тому числі у довгостроковій перспективі, з мінімізацією екологічних ризиків і збереженням навколишнього середовища. Природно-ресурсне забезпечення розвитку регіону ґрунтується на кількісному і якісному рівні природно-ресурсного потенціалу і повинно бути спрямоване на раціональне використання природних ресурсів за видами і мінімізацію екологічних ризиків [2].

Особливості природно-ресурсного потенціалу регіону, як основи нарощування виробничих потужностей підприємств ґрунтуються на біологічних особливостях природних ресурсів за видами. А природно-ресурсна основа є територіальним базисом природних ресурсів у їх взаємозв'язку і взаємозалежності.

Отже, збереження природно-ресурсного потенціалу територій повинно ґрунтуватися на комплексі взаємоузгоджених підходів, направлених на збереження і підвищення його якісних компонентів. Саме таких підхід дозволить забезпечити збереження сфери існування людства.

Список використаних джерел:

1. Природно-ресурсна основа розвитку аграрного сектора: теоретичні і практичні аспекти : [монографія] / О.М. Вишневська, Н.В. Бобровська. — Миколаїв: ФОП Швець В.Д., 2015. — 180 с.
2. Вишневська О.М. Природно-ресурсне забезпечення розвитку аграрного сектора / О.М. Вишневська, С.В. Волошиновський, С.В. Човага // Глобальні та національні проблеми економіки. [Електронне видання]. — Випуск 20, Миколаїв, 2017. — С. 723-726 (Index Copernicus: ICV 2015: 36.92).
3. Вишневська О.М. Пріоритети раціонального природокристування регіонів країни / О.М. Вишневська, Волошина В.В., Гаріна Ю.В., Вишневська А.С. // Modern Economics, № 4 (2017). [Електронне наукове видання з економічних наук].— С. 14—22
4. Вишневська О.М. Розвиток економіки галузі на біоекономічних засадах: теоретичні і практичні аспекти [монографія] / О.М. Вишневська, О.А. Літвак, С.М. Літвак. Миколаїв: ФОН Швець В.Д., 2016. —242 с.

A.-M. Tarabrina. Natural resource potential of the agricultural sector of the economy.

Summary

The theoretical peculiarities of the use of natural resources potential of the agrarian sector of the economy are investigated. It is substantiated that preservation of the natural resource potential of territories should be based on a set of mutually agreed approaches aimed at preserving and improving its qualitative components.

Key words: *natural resource potential, agrarian sector, rational use, economic development.*

*Науковий керівник: Вишневська О.М., доктор економічних наук,
професор, декан обліково-фінансового факультету
Миколаївського національного аграрного університету,
м. Миколаїв, Україна*